

Наталія Сергіївна Мушинська,
кандидат педагогічних наук, в.о. доцента кафедри іноземних мов,
Одеський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі,
вул. 25 Чапаєвської дивізії, 6, м. Одеса, Україна

ЗАСОБИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ

У статті розкриваються засоби професійного саморозвитку майбутнього фахівця економічної галузі. Виділено основні вимоги до сучасного бакалавра економіки, який повинен уміти оцінювати виробничу й ринкову ситуацію, розробляти відповідні до цього програми розвитку виробництва, визначати перспективи його подальшого функціонування на ринку, виявляти проблеми в фінансово-економічній діяльності та розробляти проекти її інноваційного вдосконалення, бути конструктивним у професійно-особистісному спілкуванні у різних форматах. У статті окреслені й більш конкретні функції фахівця економічної галузі, а саме: організаторсько-фінансова, технологічно-фінансова, проектно-планувальна, контрольньо-оцінна, технічна, конструкторська, соціальна, функція професійного самовдосконалення. Представлено також програму тренінгів підготовки сучасних спеціалістів економічної галузі до внесення нових моделей професійного саморозвитку в життя.

Ключові слова: професійний саморозвиток, фінансово-економічна діяльність, інновацізація професійної підготовки, програма тренінгів.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Останнім часом особлива увага науковців приділяється проблемі професійної підготовки студентів. Це пов'язано з тим, що саме сьогодні найважливішим завданням освіти є посилення саморозвитку студентів, формування у них професійної компетентності, наукового світогляду, виховання прагнення до творчого самовиявлення, збагачення професійно-інформаційного середовища. Необхідні такі засоби професійної підготовки студентів, які дозволять забезпечити діяльнісний підхід у навчанні та поставити студентів у ситуацію розв'язання проблем. Динамізм розвитку сучасного суспільства вимагає забезпечення якісно нового рівня професійної підготовки фахівців економічної галузі. В цьому напрямку здатність до навчання впродовж життя та професійний саморозвиток набувають пріоритетів, оскільки тільки та особистість, яка постійно працює над собою, яка спрямована на розширення контекстів своєї професійної діяльності, збагачення власного досвіду, здатна ефективно діяти в умовах інноватизації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукових праць [1-9] дозволяє стверджувати, що на сучасному етапі розвитку цивілізації, коли людина активно створює інфосферу, поглиблюючи інноваційно-когнітивні зрушення як у соціумі, так і в індивідуальному бутті кожного, забезпечення континууму професійного саморозвитку є пріоритетним завданням освіти. Проблема саморозвитку студента привертає увагу багатьох науковців, які висувають вимоги до інтелектуальної культури, духовних цінностей, рефлексії, практично-професійних умінь майбутніх професіоналів, зокрема, в економічній сфері.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Втім, вивчення засобів професійного саморозвитку економістів залишається поза увагою науковців. Це визначило мету статті: розкрити засоби професійного саморозвитку майбутнього фахівця економічної галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проведена нами експериментальна робота засвідчила, що майбутній економіст повинен уміти оцінювати виробничу й ринкову ситуацію, розробляти відповідні до цього програми розвитку виробництва, визначаючи перспективи його функціонування на ринку; виявляти проблеми в фінансово-економічній діяльності та розробляти проекти її інноваційного вдосконалення; бути конструктивним у професійно-особистісному спілкуванні у різних форматах (міжнародне співробітництво, управління персоналом, взаємодія та співтворчість з членами колективу тощо). Фахівець економічної галузі має виконувати й більш конкретні функції, як от: опрацьовувати фінансові звіти, генеруючи, аналізуючи та пояснюючи їхній зміст, на цьому базисі розробляти варіанти підвищення ефективності підприємства та його виробництва, здійснювати швидкий аналіз і прогноз щодо чинників, які оптимізують внутрішнє та зовнішнє фінансове середовище.

Узагальнюючи результати структурно-аналітичного дослідження змісту сучасних освітньо-кваліфікаційних характеристик, маємо змогу систематизувати вимоги до особистості бакалавра економіки відповідно до системи його організаторсько-фінансової, технологічно-фінансової, проектно-планувальної, контрольньо-оцінної, технічної, конструкторської, соціальної функцій з урахуванням можливостей професійного саморозвитку майбутнього фахівця в цьому контексті:

– організаторсько-фінансова функція передбачає організацію фахівцем оборотних активів підприємства, фінансування його поточної та інвестиційної діяльності, формування витрат на виробництво й реалізацію продукції, формування грошових доходів, розподіл і використання прибутку, кредитування, страхування всіх типів цінних паперів, що дозволяє активізувати й розширити когнітивний досвід особистості, вміння перетворення складних конструктивів інформації, її аналізу, синтезу та розробки новітніх ефективних підходів діяльності підприємства, фірми, компанії;

– технологічно-фінансова: фінансовий облік активів і пасивів, складання фінансової звітності за результатами господарської діяльності підприємства, аналіз показників фінансових результатів та рентабельності, вивчення фінансового стану підприємства. В аспекті цієї функції формуються вміння подолання конвенційних обмежень, асоціювання, дисоціювання, аналізу альтернатив, що слугує саморозвиткові особистості в таких напрямках, як збільшення компонентів когнітивної самоорганізації, логічність та аналітичність мислення тощо;

– проектно-планувальна: поточне фінансове та оперативне фінансове планування, засоби запобігання банкрутства підприємства, планування і контроль за сплатою податків, фінансове проектування соціального розвитку підприємства, планування доходів бюджетів, розробка проектів зведених балансів фінансових ресурсів на відповідній території, складання та виконання кошторисів доходів бюджетних установ, у ракурсі чого розвиваються креативні здібності особистості, активізується її інтелектуально-творчий потенціал, мотиви соціального благополуччя суспільства, розвиток умінь розробки обґрунтованих стратегій підвищення свого професіоналізму;

– контроль-оцінна: контроль за використанням бюджетних коштів, проведення ревізій, виявлення резервів скорочення видатків бюджетних установ, контроль за обчисленням і сплатою податків і платежів, за проведенням розрахунків платників податків, виконання бюджетів за доходами та видатками, облік лімітів видатків бюджету, касове виконання Державного бюджету, контроль за виконанням кошторисів бюджетних установ, що розкриває можливості для саморозвитку особистості в плані активного осмислення нею характеру інноваційних зрушень у соціальному житті, диференціації її ментального досвіду, підвищення темпів опрацювання інформації з її ефективною екстраполяцією, виховання організованості, цілеспрямованості, логічності, точності;

– технічна: біржова діяльність, депозитарна діяльність, розрахунково-клірингова діяльність, організація торгівлі на фондовому ринку, інвестиції в цінні папери, трастові операції, лізингові операції, фінансові операції з іпотекою, що дозволяє особистості надзвичайно розширити сфери своєї креативно-професійної діяльності, оволодівати методологіями

оновлення економічної діяльності, синтезованими парадигмами, інструментами внеску позитивних змін у розвиток держави;

– конструкторська: проведення науково-дослідної роботи з вивчення фінансових відносин, аналіз наукової інформації, використання комп'ютерної техніки для її збору й обробки, що дозволяє засвоювати надбання сучасного дослідницько-інноваційного прогресу, посилити формування наукового світогляду особистості, інтеріоризувати та екстеріоризувати знання з метою розвитку економічного потенціалу країни;

– соціальна: облік і аналіз соціальних причин помилок у фінансовій діяльності підприємства, врахування при розробці фінансового плану соціального розвитку підприємства, соціальний захист громадян, організація, планування, контроль і корекція діяльності колективу, оцінювання й прогнозування політичних, економічних, соціальних подій, формування демократичних соціальних відносин у колективі, що спричиняє можливості утвердження гуманістичних ціннісних орієнтацій у суспільстві;

– професійного самовдосконалення: підвищення рівня професійної підготовки у самостійній діяльності за рахунок участі в наукових конференціях, методичних семінарах, виховання акмеологічної культури, ерудиції, вищих моральних пріоритетів, засвоєння духовних надбань сучасної цивілізації, нових прогресивних інновацій щодо самонавчання та самовиховання, здійснення ефективної гуманістично спрямованої комунікації з метою розвитку сутнісних сил, талантів та можливостей своїх партнерів, забезпечення оптимального сенсу життя.

Проведена нами експериментальна робота засвідчила, що є доцільним представити навчально-методичне забезпечення для реалізації професійного саморозвитку майбутніх економістів такими видами діяльності, що дозволяють актуалізувати накопичені фахово-орієнтовані знання, створювати умови для виявлення пізнавальної мотивації, що пов'язана з безпосереднім навчальним процесом, та мотивації саморозвитку, самовдосконалення, самоздійснення. Серед напрямів пріоритетного значення набувають ті, що актуалізують вміння розробляти власні дослідження (наприклад, в центрі яких – висловлювання видатних науковців), організовувати творчі вечори, дебати, зустрічі, науково-практичні конференції, креативні тренінги. Проведення креативних тренінгів передбачає складання програми роботи креативних тренінгів, запрошення фахівців-керівників тренінгів, підготовку матеріальної бази тренінгів, складання комплексу запитань.

Нами була розроблена програма проведення креативного тренінгу «Моделі-новатика життєдіяльності сучасного економіста й підприємця». Робота тренінгу розрахована на 10 годин засідань і 20 годин самостійної роботи.

Актуальність впровадження тренінгу пояснюється необхідністю підготовки сучасних спеціалістів економічної галузі до внесення певних нових моделей самореалізації в життя. Це стосується, насамперед, уміння породжувати цікаві ідеї щодо оптимізації економічного розвитку, створювати проекти нових видів підприємницької діяльності, прогнозувати вплив власної новатики на життєфункціонування інших людей.

Метою тренінгу є ознайомлення студентів з теоретичними засадами новатики та позитивної зміни економічної сфери, а також себе в ній.

Завданнями є забезпечення активної інтелектуальної рефлексії студентів, наукового осмислення власної значущості в оновленні підприємницької діяльності, усвідомлення духовної сутності інновацій.

Тематика тренінгу відбиває такі аспекти, як моделі, прийоми та засоби розширення інтелектуального багажу, досвіду інновації життєдіяльності особистості, збагачення системи інтересів студентів, синтезування різнорівневих умінь з метою самобудівництва.

Наведемо приклади тем тренінгів та ті проблеми, які розглядалися в контексті кожної з них:

- тренінг № 1: «Формування здатності до осмислення проблем інновації економічної творчості».

На першому засіданні розглядалися такі проблеми: системність усвідомлення та осмислення різних питань економічної діяльності; виокремлення широкомасштабних та вузьких проблем; алгоритм аналізу проблем економічної сфери; вибір методів розв'язання проблемних ситуацій; обговорення спектру методів та вибір найкращих; прогнозування сприйняття спільнотою інноваційних моделей.

- тренінг № 2: «Змістовні й процесуальні платформи новатики: як віднайти інноваційну модель». Протягом даного засідання обговорювалися такі питання: аналіз множини теорій упровадження різних новацій; критерії новизни; новація як творчий акт; породження новатики в управлінні підприємством, оптимізації його економічної потужності; розробка новацій щодо вирішення дискусійних питань; інтерполяція, екстраполяція, редукція, гіперболізація, конвергенція, диференціація, дублювання; пошук аналогів; компенсаторні дії; реконструювання; умови генерації новацій: часові ліміти, інформаційна недостатність, неочікувані заборони, зміна напрямів пошуку.

- тренінг № 3: «Інтерактивність в інновації: вплив громадськості та відповіді економіста», який передбачав дискусії за аспектами: пізнавально-перетворювальний характер інтерактивності; оволо-

діння новими інформаційними технологіями як засіб рефлексування у контексті громадської думки; евристика інтерактивності інновації; зворотний зв'язок через засоби масової інформації; новації саморозвитку як члена певного колективу; до чого прагнути та якими засобами досягати; критеріальний самоаналіз результативності.

- тренінг № 4: «Реалізація траєкторій свого саморозвитку в контексті моделей-новатики життєдіяльності фахівця-економіста», під час якого студенти висловлювалися щодо таких питань: гармонізація інноваційних здібностей та координат саморозвитку як індивідуальності та професіонала; соціальна адаптація інноваційної особистості; проблеми комунікації, індивідуалізована стратегія саморозвитку: аналіз конкретики траєкторій втілення; моделювання власної суті в продуктах новації економічного профілю; визначення засобів реалізації свого життя; освітній простір, що створює в суспільстві інноваційна особистість.

- тренінг № 5: «Рационалізація стратегій розвитку креативно-економічних здібностей студентів», на якому майбутні фахівці мали висловити свою думку щодо таких проблем: мистецтво користуватися знаннями; мистецтво генерувати знання; техніки саморозвитку творчості; розвиток творчої уяви (образ літери, звуку, предмета, символу), створення нового образу, предмета з новими якостями, неймовірної ситуації; поле асоціацій; алгоритм виявлення причини виникнення проблеми; метафоричність в генерації ідей; множинна єдність; несумісна сумісність; можлива неможливість; порівняння незрівняного; парадокси визначення понять; пошук протилежного об'єкта; пошук можливих причин; пряма аналогія, особиста аналогія, символічна аналогія, фантастична аналогія; креативність планування й програмування; критерії самоаналізу результатів розвитку креативно-економічних здібностей.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Отже, впровадження засобів професійного саморозвитку майбутнього фахівця економічної галузі, що передбачають формування вмінь породжувати цікаві ідеї, створювати програми нових видів підприємницької діяльності, прогнозувати вплив власної інновації на життєфункціонування інших людей, дозволяє підвищити ефективність професійної підготовки майбутніх фахівців. Саме це й дозволяє зміцнювати соціально-економічний потенціал держави, розширювати контексти діяльності особистості щодо трансформації, інновації, оптимізації її економіки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Рефлексія в духовному саморозвитку особистості / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія. – 2012. – № 1 (74). – С. 30-37.
2. Ведерникова Л. В. Формирование ценностных установок студента на творческую самореализацию / Л. В. Ведерникова // Педагогіка. – 2003. – № 8. – С. 47-53.

3. Геречка М. Психологічна готовність у контексті підготовки майбутніх фахівців / М. Геречка // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2002. – № 2. – С. 155-162.

4. Горальський А. Правила тренінгу творчості: Методичний посібник / А. Горальський. – Львів: ВНТЛ, 1998. – 52 с.

5. Добровольська Л. П., Яремчук С. В. Здібності як один з головних критеріїв професійного відбору / Л. П. Добровольська, С. В. Яремчук // Педагогіка і психологія. – 2001. – № 2. – С. 73-78.

6. Жигір В. Емпірична модель професійної компетентності менеджера освіти / В. Жигір // Вища школа. – 2012. – № 4. – С. 33-45.

7. Кокун О. М. Життєве та професійне самоздійснення як предмет дослідження сучасної психології / О. М. Кокун // Практична психологія та соціальна робота. – 2013. – №9 (174). – С. 1-5.

8. Конюхова Е. Т. Самоотношение в формировании установки на успешность профессиональной деятельности / Е. Т. Конюхова // Педагогическое образование и наука. – 2003. – № 1. – С. 52-55.

9. Максименко С. Д. Психологічні засади взаємозв'язку професійного навчання і розвитку особистості майбутнього фахівця / Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз /

REFERENCES

1. Beh, I. D. (2012). Refleksiiia v duhovnomu samorozvytku osobystosti [Reflection in a spiritual personal self-development]. *Pedahohika i psykhohiia – The pedagogy and psychology*, 1(74), 30-37 [in Ukrainian].

2. Vedernykova, L. V. (2003). Formirovaniie tsenostnykh ustanovok studenta na tvorcheskuiu samorealizatsiiu [Formation of student's valuable settings for creative self-realization]. *Pedahohika – Pedagogy*, 8, 47-53 [in Russian].

3. Herechka, M. (2002). Psykhohichna hotovnist u konteksti pidhotovky maibutnykh fakhivtsiv [Psychological readiness in the context of future specialists' training]. *Pedahohika i psykhohiia profesiinnoi osvity – The pedagogy and psychology of professional education*, 2, 155-162 [in Ukrainian].

4. Horalskii, A. (1998). Pravyly treninhu tvorchosti [The rules of creativity training]. *Metodychnyi posibnyk – Textbook of methodics*. Lviv: VNTL [in Ukrainian].

5. Dobrovolska, L. P., Yaremchuk, S. V. (2001). Zdibnosti yak odyin z holovnykh kryteriiv profesiinoho vidboru [Skills as one of the main criteria of professional selection]. *Pedahohika i psykhohiia – The pedagogy and psychology*, 2, 73-78 [in Ukrainian].

6. Zhyhir, V. (2012). Empirichna model profesiinnoi kompetentnosti menezhnera osvity. [Empiric model of education manager's professional competency]. *Vyscha shkola – High school*, 4, 33-45 [in Ukrainian].

7. Kokun, O. M. (2013). Zhyttie ta profesiine samozdiisnennia yak predmet doslidzhennia suchasnoi psykhohii [Life and professional self-realization as the subject of modern psychology research]. *Praktychna psykhohiia ta sotsialna rabota – Practical psychology and social work*, 9 (174), 1-5 [in Ukrainian].

8. Koniukhova, E. T. (2003). Samoотноsheniie v formirovaniie ustanovki na uspeshnost professionalnoi

Монографія / В. П. Андрущенко, І. А. Зязюн, В. Г. Кремень, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, С. О. Сисоєва, Я. В. Цехмістер, О. В. Чалий / За ред. В. Г. Кременя. – К., 2003. – С.691-797

10. Моляко В. Творча та інтелектуальна обдарованість у структурі особистості професіонала / В. Моляко // Рідна школа. – 2011. – № 12. – С. 7-11.

11. Ничкало Н. Г. Професійна педагогіка і педагогіка праці: проблеми взаємозв'язку в умовах ринкової економіки / Н. Г. Ничкало // Педагогіка і психологія. – 2010. – № 2 (67). – С. 33-45.

12. Радул В. Соціально-професійне середовище у формуванні якісних характеристик особистості / В. Радул // Рідна школа. – 2014. – №4-5. – С. 27-31.

13. Тесля Е. Б. Формирование смыслов профессиональной деятельности будущих педагогов / Е. Б. Тесля // Педагогическое образование и наука. – 2005. – № 5. – С.43-44.

deiatelnosti [Selfrelation in the formation of success settings of professional activity]. *Pedahohicheskoe obrazovaniie i nauka – Pedagogical education and science*, 1, 52-55 [in Ukrainian].

9. Maksimenko, S. D. (2003). Psykhologichni zasady vzaemoviazku profesiinoho navchannia i rozvytku osobystosti maibutnioho fakhivtsia [Psychological means of interaction of professional training and future specialist's personal development]. *Neperervna profesiina osvita: filisofiiia, pedahohichni paradygmy, prohnoz. Monohrafiia pid redaktsiieiu of Kremen, V. G. – Constant professional education: philosophy, pedagogical paradigms, forecast. Monograph under the edition of Kremen, V. G.*, 691-79. Kyiv [in Ukrainian].

10. Moliako, V. (2011). Tvorchia ta intelektualna obdarovanist u strukturi osobystosti profesionala [Creative and intellectual genius in the structure of professional personality]. *Ridna shkola – Native school*, 12, 7-11 [in Ukrainian].

11. Nychkalo, N. G. Profesiina pedahohika i pedahohika pratsi: problemy vzaemoviazku v umovakh rynkovoi ekonomiki [Professional pedagogy and labour pedagogy: interaction problems under the conditions of market economy]. *Pedahohika i psykhohiia – The pedagogy and psychology*, 2(67), 33-45 [in Ukrainian].

12. Radul, V. (2014). Sotsialno-profesiine seredovysche u formuvanni yakisnykh kharakterystyk osobystosti [Social-professional community in the formation of valuable personal characteristics]. *Ridna shkola – Native school*, 4-5, 27-31 [in Ukrainian].

13. Teslia, E. V. (2005). Formirovaniie smyslov professionalnoi deiatelnosti buduschikh pedahohov [Formation of future teachers' sense of the professional activity]. *Pedahohicheskoe obrazovaniie i nauka – Pedagogical education and science*, 5, 43-44 [in Ukrainian].

*Наталья Сергеевна Мушинская,
кандидат педагогических наук, в.о. доцента кафедры иностранных языков,
Одесский институт финансов Украинского государственного университета
финансов и международной торговли,
ул. 25 Чапаевской дивизии, 6, г. Одесса, Украина*

СРЕДСТВА ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО САМОРАЗВИТИЯ БУДУЩЕГО СПЕЦИАЛИСТА В ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СФЕРЕ

В статье раскрываются средства профессионального саморазвития будущего специалиста в экономической сфере. Актуальность исследования обусловлена тем, что способность к обучению на протяжении всей жизни и профессиональное саморазвитие становятся приоритетными, поскольку только та личность, которая способна на расширение контекстов своей профессиональной деятельности, увеличение личного опыта, способна эффективно действовать в условиях инноватизации. Обобщая результаты структурно-аналитического исследования содержания современных образовательно-квалификационных характеристик, выделены и систематизированы основные требования к современному бакалавру экономики, который должен уметь оценивать производственную и рыночную ситуацию, определять перспективы его дальнейшего функционирования на рынке, выявлять проблемы в финансово-экономической деятельности и разрабатывать проекты ее инновационного улучшения, быть конструктивным в профессионально-личностном общении в различных форматах. В статье описаны и более конкретные функции специалиста в экономической сфере, а именно: организационно-финансовая, технологично-финансовая, проектно-планировочная, контрольно-оценочная, техническая, конструкторская, социальная, профессионального самосовершенствования. Разработано учебно-методическое обеспечение для реализации профессионального саморазвития будущих экономистов такими видами деятельности, которые позволяют актуализировать накопленные специально-ориентированные знания, создавать условия для проявления познавательной мотивации, которая непосредственно связана с процессом обучения и мотивации саморазвития, самосовершенствования, самореализации. Представлена программа проведения креативного тренинга – «Модель-инновация жизнедеятельности современного экономиста и предпринимателя». Данная программа тренингов включала в себя подготовку современных специалистов экономической сферы к внедрению новых моделей профессионального саморазвития в жизнь. Тематика тренингов была следующая: «Формирование способностей осмысливать проблемы инноватизации экономического творчества», «Содержательные и процессуальные платформы нововведения: как создать инновационную модель», «Интерактивность в инноватизации: влияние общества и ответственность экономиста», «Реализация траекторий своего саморазвития в контексте моделей-нововведений жизнедеятельности специалиста-экономиста», «Рационализация стратегий развития креативно-экономических способностей студентов». Тренинги способствовали умению развивать интересные идеи касательно оптимизации экономического развития, создавать проекты новых видов предпринимательской деятельности, прогнозировать влияние собственных нововведений на жизненное функционирование других людей. В статье обосновано, что внедрение разработанных средств профессионального саморазвития будущего специалиста экономической сферы позволяет укрепить социально-экономический потенциал государства, расширить контексты деятельности личности касательно трансформации, инноватизации, оптимизации его экономики.

Ключевые слова: профессиональное саморазвитие, финансово-экономическая деятельность, инноватизация профессиональной подготовки, программа тренингов.

*Natalia Mushynska,
PhD (Candidate of Pedagogical Sciences), associate professor,
Department of Foreign languages,
Odesa Institute of Finance of Ukrainian State University of Finance and International Trade,
6, the 25th Chapaev Division Str., Odesa, Ukraine*

MEANS OF FUTURE ECONOMISTS' PROFESSIONAL SELF-DEVELOPMENT

The article deals with pedagogical means of professional self-development of future specialists in economic sphere. The relevance of the study is conditioned by the fact that capacity for lifelong education and professional self-development acquires priority, as only that personality, who is capable of expansion of contexts of the professional activity, increasing personality experience, is able to operate effectively under the conditions of innovations. Summarizing the results of the structural analysis of the content of modern educationally-qualifying characteristics, the basic requirements to a modern bachelor of economy are distinguished and systematized. He/she must be able to estimate the productive and market situation, determine the prospects of his/her further functioning at the market, to reveal problems in financial and economic activity and develop the projects of its innovative improvement, to be constructive in professional and interpersonal communication in different formats. The article also presents more certain functions of economists, for example, organizationally-financial, technologically-financial, project and planning, controlling and evaluation function, technical, constructive, social, and also the function of professional self-development. The teaching mate-

rials for the realization of professional self-development of future economists are created and developed. They are designed to actualize the accumulated specially-oriented knowledge, create the conditions for the cognitive motivation manifestation, which is directly related to the process of education and motivation of self-development, self-perfection and self-realization. The presented program of creative training realization called "Model-innovation of modern economist and businessman's vital functions" involved preparing modern specialists of the economic sphere for the implementation of new models of professional self-development in practice. The following subjects of training were offered: "Formation of capabilities to comprehend the problems of innovation in economic activity", "Content and judicial platforms of innovation: how to create an innovative model", "Interactivity in innovation: influence of society and responsibility of economists", "Realization of ways of personal self-development in the context of models-innovations of vital functions of economists", "Rationalization of strategies of developing creatively-economic abilities of students". Training promoted the ability to develop interesting ideas concerning optimization of economic development, to create the projects of new types of entrepreneurial activity, to predict influence of personal innovations on the vital functioning of other people. Implementation of the developed pedagogical means for professional self-development of future economists allows to strengthen socio-economic potential of our state, to extend the activity spheres in the field of transformation, innovatization, optimization of its economy.

Keywords: professional self-development, financial and economic activity, innovation of professional training, the program of trainings.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор М. О. Князян

Подано до редакції 05.06.2015